

УДК 005.922:338.43:338.47(477)

І.В. ПУШКАРЬ^{1*}, О.М. ГНЕЗДІЛОВА²^{1*} к.н.держ.управл., доцент каф. «Облік та оподаткування», Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, Україна, 69600, тел. +38 (050) 486 21 96, ел. пошта: iv_pushkar@ukr.net² к.е.н., доцент каф. «Облік та оподаткування», Класичний приватний університет, вул. Жуковського, 70Б, Запоріжжя, Україна, 69000, тел. +38 (050) 486 21 96, ел. пошта: xelena55cataccount@gmail.com

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИКОРИСТАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Мета. Робота присвячена розробці напрямів удосконалення методики організації обліку використання транспортних засобів на сільськогосподарських підприємствах та автотранспортних підприємствах, які обслуговують сільських товаровиробників. **Методика.** Для вирішення задач такого класу в роботі запропоновано застосовувати системний підхід, методи раціонального вирішення проблем та стратегічне планування за певним сценарієм. **Результати.** У роботі досліджено процес організації обліку за методичним, технічним, організаційним етапами у їх взаємозв'язку; методику відображення транспортних операцій в бухгалтерському обліку. **Наукова новизна.** Запропоновано удосконалення методики відображення операцій з обліку витрат на утримання і експлуатацію транспортних засобів та транспортних послуг з використанням додаткових аналітичних рахунків, яка на відміну від існуючої дозволить: деталізувати облік витрат як за центрами відповідальності так і за калькуляційними статтями; отримувати облікову інформацію щодо витрати на транспортне обслуговування за кожним видом транспорту в структурі виробничих витрат. **Практична значимість.** Розроблено рекомендації щодо внесення змін до діючого Плану рахунків. Відображення операцій з обліку витрат на утримання та експлуатацію транспортних засобів та транспортних послуг з використанням запропонованих аналітичних рахунків дозволить не тільки швидко й без додаткових вибірок складати звітність, але й в повному обсязі отримувати й аналізувати інформацію про обсяги витрат на транспортування з метою їх оперативного контролю і організації ефективної роботи транспортних засобів різних видів.

Ключові слова: організація бухгалтерського обліку; облікова політика; транспортний процес; кореспонденція рахунків; синтетичний облік; номенклатура статей.

Вступ

Трансформаційні процеси в сфері економічних відносин, що здійснюються в Україні охоплюють і сільськогосподарські підприємства. Зміни умов господарювання потребують нових підходів, принципів і методів управління, що ставлять нові вимоги до формування неупередженої, повної, релевантної обліково-аналітичної інформації як про господарську діяльність підприємства в цілому так і про роботу кожного окремого його підрозділу в тому числі транспортної ланки. Від транспортного обслуговування залежить процес розширеного відтворення, своєчасне формування запасів сировини, палива, переміщення готової продукції. При цьому, транспортні операції є невід'ємним і ціноутворюючим фактором сільськогосподарського виробництва. Тому, у загальному контексті дослідження проблем пов'язаних зі змінами господарського механі-

зму, актуальним є питання організації обліку транспортних засобів та їх використання в секторі аграрної економіки і основні напрями його удосконалення для цілей управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Значний внесок у дослідження теоретико-методичних особливостей організації бухгалтерського обліку внесли вітчизняні науковці Ф. Ф. Бутинець, Н. І. Дорош, М. В. Кужельний, С. О. Левицька, Т. М. Сльозко, Л. К. Сук, В. В. Сопко, Ю. Ю. Чебан та інші. Проте, питання організації обліку використання транспортних засобів на сільськогосподарських підприємствах досліджено недостатньо. Зважаючи на особливості організації обліку й аналізу роботи транспортних засобів на підприємствах визначено коло питань проблемного та дискусійного характеру. До них належать питання недосконалості форм первинного облі-

ку й невідповідності показників різних форм звітності; відсутності системи оперативного збору, нагромадження, обробки і раціонального використання інформації з урахуванням управлінських потреб; розбіжності основних положень методичних рекомендацій з планування, обліку та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) автотранспортних підприємств і бухгалтерського обліку щодо нагромадження вихідної інформації для визначення собівартості транспортних робіт і послуг.

Мета

Організація бухгалтерського обліку на вітчизняних підприємствах не регламентується законодавством, однак це не зменшує її значення, а лише підкреслює всю складність цієї проблеми, яку необхідно вирішувати у методологічному, науковому та практичному аспектах. Тому, метою статті є дослідження організації обліку використання транспортних засобів на сільськогосподарських підприємствах та розробка методичних рекомендацій щодо її удосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження

Підвищення оперативності облікової інформації суттєво залежить від раціональної

організації бухгалтерського обліку, що можливо за умови врахування в комплексі всіх чинників, від яких залежить формування облікової системи: організаційно-правова форма господарювання, форма власності, розмір підприємства, вид діяльності, галузь тощо.

Організація бухгалтерського обліку – це цілеспрямована діяльність керівників підприємства по створенню, постійному впорядкуванню та удосконаленню системи бухгалтерського обліку з метою забезпечення інформацією внутрішніх та зовнішніх користувачів [1].

Тобто, організація обліку – це сукупність методів, способів та засобів упорядкування та оптимізації системи бухгалтерського обліку, що забезпечують його оптимальне функціонування та подальший розвиток [3].

На думку науковців, процес організації бухгалтерського обліку складається з трьох взаємопов'язаних етапів: методичного, технічного (технологічного) та організаційного (рис. 1).

На методичному етапі здійснюється вибір системи певних способів та прийомів, на яких базуються застосування елементів методу бухгалтерського обліку та узагальнення облікових даних на звітну дату.

Технічний етап передбачає організацію обробки облікових даних та документообігу.

Рис. 1 Складові процесу організації бухгалтерського обліку

Організаційний – організація роботи бухгалтерської служби. Важливість методичної складової організації обліку полягає в тому, що на практиці її результатом є розробка облікової політики підприємства.

Відповідно до чинної вітчизняної системи стандартизації, облікова політика – це сукуп-

ність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності [7, 9]. Наказ про облікову політику формується з урахуванням офіційної регламентації змісту даного розпорядчого документа [6].

Основними завданнями облікової політики

сільськогосподарського підприємства є формування набору інструкцій, положень і методів, які дозволяють упорядкувати, уніфікувати, регламентувати основні ділянки обліку, створити єдину схему документообігу, систему оцінки активів, сформувати звітність, яка достовірно відображає фінансовий стан підприємства [12].

При розробці облікової політики щодо накопичення інформації відносно витрат, підприємство керується різноманітними факторами, які впливають на побудову облікового процесу, відповідно і на ті класи рахунків, що будуть ним використані [5].

В залежності від галузі діяльності, завдань, що ставляться перед обліком витрат та під впливом інших чинників, підприємство може внести зміни до свого робочого плану рахунків щодо змісту рахунків 3-го та 4-го порядку і самостійно визначати ступінь аналітичності обліку. Так, транспортні витрати залежать від особливості галузі та транспортного процесу.

Транспортний процес – це операції щодо переміщення вантажів. Він включає не лише перевезення, а й комплекс підготовчих, заключних та вантажно-розвантажувальних робіт [11].

У сільськогосподарському виробництві необхідно переміщувати на великі відстані величезну кількість добрив, насіння, врожаю, палива, мастильних матеріалів і інших вантажів, що вимагає організації роботи транспортних засобів в умовах польових доріг, а нерідко бездоріжжя. Тому для ефективності перевезень використовується раціональне поєднання автомобільного, тракторного та гужового транспорту.

Крім того, зважаючи на те, що витрати на транспортування виробничих запасів та готової продукції включаються до собівартості цієї продукції, вважаємо за доцільне ввести до 2-го класу плану рахунків сільськогосподарських підприємств синтетичний рахунок 29 «Транспортні послуги» та чотири рахунки другого порядку до нього:

- 291 «Автотранспорт»,
- 292 «Транспортна робота тракторів»,
- 293 «Гужовий транспорт»,
- 294 «Послуги залученого транспорту».

До рахунку 291 рекомендуємо відкрити аналітичні рахунки з обліку роботи автомобі-

лів різного типу, а саме: «Вантажні автомобілі», «Спеціальні автомобілі», та «Автобуси».

А облік загальногаражних витрат вести на рахунок 914 «Гаражні витрати» (табл. 1).

Запропонований порядок обліку дозволяє: накопичувати в обліку показники про обсяги робіт кожного з видів транспорту; деталізувати і систематизувати облік витрат як за центрами відповідальності, так і за калькуляційними статтями; отримувати інформацію про витрати на транспортне обслуговування за кожним видом транспорту в структурі виробничих витрат; а отже дозволяє контролювати їх розмір і вплив на формування собівартості продукції сільськогосподарського виробництва.

Досліджуючи питання організації бухгалтерського обліку використання транспортних засобів з метою його удосконалення необхідно розглянути стан обліку не тільки на сільськогосподарських а й на автотранспортних підприємствах, які обслуговують сільськогосподарське виробництво. Такі підприємства крім основного виду діяльності – перевезень вантажів і пасажирів, виконують численні види супровідних робіт і послуг, до яких відносяться транспортно-експедиційне обслуговування підприємств і населення; ремонт і технічне обслуговування як власного рухомого складу, так і автотранспортних засобів сторонніх юридичних і фізичних осіб; обслуговування автотуристів; механізація вантажно-розвантажувальних робіт; складське збереження і перегрупування вантажів; завантаження порожніх автомобілів, що рухаються у попутному напрямку і т.д. Управління настільки різними за обсягами і видами виконуваної роботи підприємствами справа досить складна, що потребує постійного удосконалення форм інформаційних потоків, методів і прийомів аналітичної роботи. Основне забезпечення управлінських структур необхідною інформацією про витрати та обсяги робіт і послуг здійснюється за даними бухгалтерського обліку.

Для правильної організації обліку витрат з експлуатації і утримання вантажного автотранспорту в Плані рахунків для автотранспортних підприємств передбачений рахунок 23 «Виробництво» до якого рекомендується ввести як мінімум чотирнадцять субрахунків.

Запропонована кореспонденція рахунків з обліку транспортних операцій

Зміст господарської операції	Д-т	К-т
1. Нарахована заробітна плата: водіям автомобілів зав. гаражем, механіку, диспетчеру трактористу на транспортних роботах їздовому	291 914 292 293	661
2. Нараховані соціальні платежі на зарплату: водіїв, зав. гаражем та ін. трактористів, їздових	291 914 292 293	65
3. Списане пальне на транспортну роботу: автотранспорту тракторів	291 292	203
4. Списані запасні частини на ремонт: автомобілі в/. тракторів колісних	291 292	207
5. Списані корми на годівлю коней	293	208
6. Нарахований знос на: вантажний автотранспорт гараж колісні трактори будівлю конеферми	291 914 292 293	131
7. Списані витрати на техогляд автомобілів	291	685
8. Списані будівельні матеріали на ремонт: гаражу конеферми	914 293	205 205
9. Списані гаражні витрати на роботу: вантажних автомобілів спеціальних автомобілів автобусів	2911 2912 2913	914
10. Списана вартість транспортних послуг на об'єкти обслуговування: послуги автотранспорту, транспортні послуги тракторів, послуги гужового транспорту	231, 232 та ін.	291 292 293
11. Відображена вартість транспортних послуг залученого транспорту	294	685
12. Віднесена вартість послуг залученого транспорту на споживачів	231 та ін.	294

А саме: вантажні автомобілі, що працюють за тарифом (за 1т перевезеного вантажу); вантажні автомобілі, що працюють за годинним тарифом; автобуси, що працюють на маршрутах, окремо міські, приміські і міжміські; легкові таксомотори; легкові автомобілі з обслуговування підприємств і організацій; вантажно-розвантажувальні роботи; експедиторські операції; експлуатація відомчого транспорту; експлуатація складів; транспортно-експедиційне обслуговування населення; вантажні автостанції; експлуатація контейнерів; інші послуги і роботи [8, 4].

Таким чином, ми бачимо, що при складанні плану рахунків для АТП, визначення переліку субрахунків до рахунку 23 «Виробництво» виходили з переліку видів робіт і послуг, що виконуються автотранспортним підприємством у цілому, включаючи і такі додаткові види робіт як транспортно-експедиційні операції та інші види діяльності.

При цьому було зігнороване правило, відповідно до якого «на калькуляційних рахунках доцільно відкривати субрахунки й аналі-

тичні рахунки в розрізі видів виробництв – номенклатура продукції, робіт і послуг яких є об'єктами калькулювання».

Об'єктами калькуляції в автотранспортних підприємствах приймаються:

- для вантажних автомобілів, що працюють за тарифом за 1 т перевезеного вантажу – 10 тонно-кілометрів;
- для вантажних автомобілів, що працюють за погодинним тарифом – 10 авт.-год.;
- для автобусного парку – 10 пасажиро-кілометрів;
- для вантажних і легкових автомобілів таксі – 10 платних кілометрів.

При цьому саме ці види робіт є основними для АТП. Тому вважаємо, що облік витрат на рахунку 23 «Виробництво» в автотранспортних підприємствах повинен вестися за наступними субрахунками: 1 – «Вантажні автомобілі»; 2 – «Спеціальні автомобілі»; 3 – «Автобуси»; 4 – «Легкові автомобілі».

При цьому до кожного із субрахунків відкрити аналітичні рахунки. До субрахунку 1 «Вантажні автомобілі»: вантажні автомобілі,

що працюють за тарифом за 1 т перевезеного вантажу; вантажні автомобілі, що працюють за погодинним тарифом. До субрахунку 2 «Спеціальні автомобілі»: спеціальні автомобілі загального призначення (техдопомога і т.п.); спеціальні автомобілі будівельного призначення (автокрани, і т.д.). До субрахунку «Автобуси»: автобуси міські; автобуси приміські; автобуси міжміські. До субрахунку «Легкові автомобілі»: легкові таксомотори; легкові автомобілі по обслуговуванню підприємств і організацій.

Облік витрат за іншими видами робіт і послуг, що надаються автотранспортним підприємством і не калькуюються, а прямо від-

носяться на рахунок 79 «Фінансові результати», доцільно вести на окремому рахунку.

Оскільки в 2 розділі Плану рахунків такого рахунку немає, але маються вільні резервні позиції, пропонуємо враховувати витрати під інші види робіт і послуг АТП на рахунок 29 який для автотранспортних підприємств можна назвати «Інші виробництва основної діяльності». По дебету даного рахунку будуть враховуватися витрати за видами наданих послуг (об'єктами обліку). Номенклатура статей по кожному з видів витрат і рекомендована кореспонденція з їх відображення на рахунку 29 «Інші виробництва основної діяльності» наведена у табл. 2.

Таблиця 2

Об'єкти обліку і характеристика статей витрат до рахунку 29 «Інші виробництва основної діяльності»

Об'єкти обліку	Статті витрат	Д-т	К-т
1. Навантажувально-розвантажувальні роботи	Оплата праці вантажників та інших працівників на навантажувально-розвантажувальних роботах	29	66
	Нарахування на оплату праці	29	65
	Витрати на ремонт та обслуговування навантажувальних механізмів	29	20
	Амортизація	29	13
	Накладні витрати	29	91
2. Експедиторські операції	Оплата праці експедиторів, такелажників та інших працівників	29	66
	Нарахування на оплату праці	29	65
	Предмети такелажу	29	20
	Амортизація та знос МНА (брзенти і т.п.)	29	13
	Накладні витрати	29	91
	Інші витрати (на відрядження і т.п.)	29	37, 68
3. Експлуатація відомчого транспорту на попутних перевезеннях	Оплата праці контролерів-диспетчерів пунктів попутного завантаження	29	66
	Нарахування на оплату праці	29	65
	Витрати на утримання диспетчерських пунктів	29	20, 68
	Плата за використання відомчого транспорту	29	682
	Накладні витрати	29	91
4. Експлуатація складів та перевалочних пунктів	Оплата праці працівників складів та перевалочних пунктів	29	66
	Нарахування на оплату праці	29	65
	Витрати на утримання складів та перевалочних пунктів	29	20, 68

	Амортизація	29	13
	Накладні витрати	29	91
5. Вантажні автостанції	Оплата праці працівників автостанцій	29	66
	Нарахування на оплату праці	29	65
	Витрати на утримання автостанцій	29	20, 68
	Амортизація	29	13
	Накладні витрати	29	91
6. Експлуатація контейнерів 1	Витрати на ремонт і утримання контейнерів	29	20, 68
	Амортизація	29	13
	Накладні витрати	29	91
7. Станції технічного обслуговування	Оплата праці працівників СТО	29	66
	Нарахування на оплату праці	29	65
	Ремонтні матеріали	29	20
	Витрати на утримання СТО	29	20, 68
	Амортизація	29	13
	Накладні витрати	29	91

Щомісяця ці витрати списуються з рахунку 29 на рахунок 79 «Фінансові результати» проводкою: Д-т рахунку 79 К-т рахунку 29 де визначаються фінансові результати від реалізації робіт і послуг.

До рахунку 79 можна відкрити два комплексні субрахунки: 1 – «Доходи від реалізації робіт та послуг основного виробництва» і 2 – «Доходи від реалізації робіт і послуг інших виробництв». В розрізі кожного із субрахунків аналітичний облік доходів буде вестися на аналітичних рахунках, номенклатура яких аналогічна переліку аналітичних рахунків до рахунків 23 та 29. Вважаємо, що ведення обліку витрат по АТП на двох синтетичних рахунках з поділом об'єктів обліку між калькуляційним рахунком 23 «Виробництво» і не калькуляційним рахунком 29 «Інші виробництва основної діяльності» є необхідним і раціональним. Це дозволить використовувати рахунки обліку відповідно до їх економічного змісту та підсилить контрольну функцію обліку.

В контексті стратегічного управління витратами, доцільно застосовувати методи управлінського обліку, які можуть бути основою комплексної програми стратегічного управління витратами, що дозволить отримувати конкурентні переваги на ринку сільськогосподарської продукції [10].

Висновки

За результатами проведеного дослідження запропоновано напрями удосконалення методичних аспектів організації обліку використання транспортних засобів на сільськогосподарських підприємствах.

1. Зважаючи на те, що витрати на транспортування виробничих запасів та готової продукції займають суттєву частку в собівартості цієї продукції, вважаємо за доцільне ввести до 2-го класу плану рахунків сільськогосподарських підприємств, синтетичний рахунок 29 «Транспортні послуги» та чотири рахунки другого порядку до нього: 291 «Автотранспорт», 292 «Транспортні роботи тракторів», 293 «Гужовий транспорт» 294 «Залучений транспорт», а до рахунку 291 відкрити аналітичні рахунки з обліку роботи автомобілів різного типу, а саме: «Вантажні автомобілі», «Спеціальні автомобілі», та «Автобуси». Облік загальногаражних витрат – вести на рахунку 914 «Гаражні витрати».

2. Для автотранспортних підприємств, які обслуговують сільських товаровиробників і крім основного виду діяльності, виконують численні види супровідних робіт і послуг, пропонуємо облік витрат основного виду діяльності вести на рахунку 23 «Виробництво» за субрахунками: 1 «Вантажні автомобілі»; 2 «Спеці-

льні автомобілі»; 3 «Автобуси»; 4 «Легкові автомобілі». При цьому до кожного із субрахунків можна відкрити відповідні аналітичні рахунки.

3. Облік витрат за іншими видами робіт і послуг, що надаються автотранспортним підприємством і не калькулюються, а прямо відносяться на рахунок 79 «Фінансові результати», доцільно враховувати на окремому рахунку – 29 який для автотранспортних підприємств можна назвати «Інші виробництва основної діяльності». По дебету даного рахунку будуть

обліковуватися витрати АТП за видами наданих платних послуг, а по кредиту їх списання на фінансовий результат діяльності.

На наш погляд запропонована система організації обліку дозволить в повному обсязі отримувати релевантну інформацію про обсяги витрат на транспортування, підсилить контрольну функцію обліку та сприятиме організації ефективної роботи транспортних засобів різних видів.

БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ СПИСОК

1. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / Ф.Ф.Бутинець. - Житомир: Рута. 2003.- 444 с.
2. Гнезділова О. М. Організація обліку та аналізу роботи транспортних засобів аграрних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук // О.М. Гнезділова. - 08.06.04. Київ, 2006. - 18 с.
3. Дорош Н. І. Теоретичні аспекти організації бухгалтерського обліку / Н.І. Дорош //«Економіка. Менеджмент. Бізнес». 2014. № 2(10). С. 93–98.
4. Інструкція застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, документ 0893-99 (редакція від 24.07.2015, підстава 0789-15). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
5. Коба О. В. Облік витрат на утримання і експлуатацію автотранспорту на підприємстві. /О.В. Коба, Н.В.Сагайдак, К.С.Туржанська //Економіка і регіон : науковий вісник. ПолтНТУ.2016. №1. С. 132–138.
6. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: Наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 635. URL : <http://www.nau.kiev.ua>.
7. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73. URL : <http://www.minfin.gov.ua>.
8. План рахунків бухгалтерського обліку: наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2017 р. № 1203 (редакція від 24.01.2017 р.). URL : <http://www.buhoblik.org.ua>.
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV(в редакції від 03.01.2017 р. підстава 1724-19). URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
10. Пушкар І. В. Переваги інноваційних методів управлінського обліку у контексті стратегічного управління витратами./І.В. Пушкар //Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія «Економіка». 2015. Вип. 1-2. С. 111-119.
11. Стельмашук А. М. Раціональне транспортне обслуговування сільськогосподарських підприємств /А.М. Стельмашук // Інноваційна економіка. 2015. № 1. С. 47–54.
12. Чебан Ю. Ю. Особливості формування облікової політики у сільськогосподарських підприємствах /Ю.Ю. Чебан // Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. № 7. URL: <http://global-national.in.ua/archive/7-2015.pdf>.

И. В. ПУШКАРЬ^{1*}, Е. М. ГНЕЗДИЛОВА²

^{1*} кафедра «Учета и налогообложения, Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, Запорожье, Украина, 69600, тел. +38 (050) 486 21 96, эл. почта iv_pushkar@ukr.net

² кафедра «Учета и налогообложения», Классический частный университет, ул. Жуковского, 70Б, Запорожье, Украина, 69000, тел. +38 (050) 486 21 96, эл. почта xelena55cataccount@gmail.com

МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕТА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ АВТОТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ НА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

Цель. Работа посвящена разработке направлений совершенствования методики организации учета использования транспортных средств на сельскохозяйственных предприятиях и автотранспортных предприятиях, обслуживающих сельских товаропроизводителей. **Методика.** Для решения задач такого класса в работе предложено применять системный подход, методы рационального решения проблем и стратегическое планирование по определенному сценарию. **Результаты.** В работе исследован процесс организации учета по методическим, техническим, организационным этапам в их взаимосвязи; методика отражения транспортных операций в бухгалтерском учете. **Научная новизна.** Предложено усовершенствование методики отражения операций по учету затрат на содержание и эксплуатацию транспортных средств и транспортных услуг с использованием дополнительных аналитических счетов, которая в отличие от существующей позволит: детализировать учет затрат как по центрам ответственности так и по калькуляционным статьям; получать учетную информацию о затратах на транспортное обслуживание по каждому виду транспорта в структуре производственных затрат. **Практическая значимость.** Разработаны рекомендации по внесению изменений в действующем Плане счетов. Отражение операций по учету затрат на содержание и эксплуатацию транспортных средств и транспортных услуг с использованием предложенных аналитических счетов позволит не только быстро и без дополнительных выборок составлять отчетность, но и в полном объеме получать и анализировать информацию об объемах расходов на транспортировку с целью их оперативного контроля и организации эффективной работы транспортных средств различных видов.

Ключевые слова: организация бухгалтерского учета; учетная политика; транспортный процесс; корреспонденция счетов; синтетический учет; номенклатура статей

I. V. PUSHKAR^{1*}, E. M. GNEZDILOVA²

^{1*} Dep. «Accounting and taxation», Zaporizhzhia National University, 66 Zhukovsky str., Zaporizhzhia, Ukraine, 69600, tel. +38 (050) 486 21 96, e-mail iv_pushkar@ukr.net

² Dep. «Accounting and taxation», Classical Private University, 70B Zhukovsky str., Zaporizhzhia, Ukraine, 69600, tel. +38 (050) 486 21 96, e-mail xelena55cataccount@gmail.com

METHODOLOGICAL ASPECTS OF ORGANIZATION OF ACCOUNTING FOR THE USE OF VEHICLES AT AGRICULTURAL ENTERPRISES

Purpose. The work is devoted to the development of directions for improving the methodology of organizing the accounting for the use of vehicles at agricultural enterprises and road transport enterprises serving rural producers. **The methodology.** To solve problems of this class in the work, it is proposed to apply a systematic approach, methods of rational problem solving and strategic planning for a specific scenario. **Results.** In this paper, the process of organizing accounting by methodical, technical, organizational stages in their interrelation is investigated; method of reflection of transport operations in accounting. **Scientific novelty.** It is proposed to improve the method of recording operations for accounting the costs of maintaining and operating vehicles and transport services using additional analytical accounts, which, unlike the existing ones, will allow: to detail the cost accounting for both responsibility centers and costing items; receive accounting information on the cost of transport services for each mode of transport in the structure of production costs. **Practical significance.** Developed recommendations for changes in the current chart of accounts. Reflection of operations on the accounting of costs for the maintenance and operation of vehicles and transport services using the proposed analytical accounts will allow not only quickly and without additional sampling to prepare reports, but also to fully receive and analyze information on the amount of transportation costs for the purpose of their operative control and organization of the effective operation of vehicles of various kinds.

Key words: accounting organization; accounting policy transport process; correspondence of accounts; synthetic accounting; nomenclature of articles

REFERENCES

1. Butynets', F. F. (2003), *Teoriya bukhhalters'koho obliku [Theory of accounting]*, Ruta, Kyiv, Ukraine.
2. Gnezdilova, O. M. (2007), «Organization of the accounting and analysis of the work of vehicles of agrarian enterprises», Thesis abstract for Cand. Sc. (Economist), 08.00.04, Kyiv, Ukraine.
3. Dorosh, N.I. (2014), «Theoretical aspects of accounting organization», *«Economy. Management. Business»*, vol. 2(10), pp. 93-98.

4. Instructions on the application chart of accounts of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations approved by order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 30.11.99, the no. 291, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. (access November 20, 2018).
5. Koba OV, Sagaidak N.V., Turzhanskaya K.S. (2016), «Accounting for maintenance and operation of motor vehicles at the enterprise», «*Ekonomika i rehion : naukovyy visnyk. PoltNTU*», vol. 1, pp. 132-138.
6. Methodical recommendations on enterprise accounting policy, approved by the decree of Ministry of Finance of Ukraine from 27.06.2013, no. 635, available at: <http://www.nau.kiev.ua>. (access November 20, 2018).
7. National Accounting Standard (Standard) 1 «General Requirements for Financial Statements», approved by the decree of Ministry of Finance of Ukraine from 07.02.2013, no. 73, available at: <http://www.minfin.gov.ua>. (access November 20, 2018).
8. Accounting plan, approved by the decree of Ministry of Finance of Ukraine from 24.01.2017, no. 1203, available at: <http://www.buhoblik.org.ua>. (access November 20, 2018).
9. On Accounting and Financial Reporting in Ukraine, Law of Ukraine from 16.07.1999, no. 996-XIV, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (access November 20, 2018).
10. Pushkar, I.V. (2015), «Advantages of innovative methods of managerial accounting in the context of strategic cost management», «*Naukovyy visnyk Akademiyi munitsypalnoho upravlinnya. Seriya «Ekonomika*», vol. 1-2, pp. 111-119.
11. Stelmashchuk, A.M. (2015), «Rational transport services for agricultural enterprises», «*Innovatsiyina ekonomika*», vol. 1, pp. 47-54.
12. Cheban, Yu.Yu. (2015), «Features of accounting policy formation in agricultural enterprises», «*Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*», vol. 7, available at: <http://global-national.in.ua/archive/7-2015.pdf>. (access November 20, 2018)

Надійшла 10.11.2018 р.

Стаття рекомендована до друку д-ром екон. наук, проф. Шмиголь Н.В., д-ром екон. наук, доц. Бобиль В.В.